

Nr 121.

Av herr **Bäckström m. fl.**, om byggnadsbidrag till Västerbottens läns landsting för vissa tuberkulosplatser vid Skellefteå lasarett och Hällnäs sanatorium.

Västerbottens läns landsting har vid sammanträde den 6 september 1935 beslutat en omfattande utvidgning av vissa sjukvårdsanstalter inom länet, såsom framgår av bilagda utdrag av landstingets protokoll. Landstingets totala beräknade utgifter för den beslutade utbyggnaden av sjukvården belöpa sig sammanlagt till 2 159 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Byggnadskostn.	Utrustning
Skellefteå lasarett	693 000: —	30 000: —
Hällnäs sanatorium	185 000: —	20 000: —
Umeå lasarett	836 000: —	70 000: —
Åsele sjukstuga	156 000: —	10 000: —
Stensele sjukstuga	116 000: —	15 000: —
Tärna sjukstuga	20 000: —	8 000: —
<hr/> Kronor 2 006 000: —		153 000: —

I denna byggnadsplan ingår bland annat att en tuberkulosavdelning om 53 platser vid Skellefteå lasarett skall omändras till medicinsk avdelning, vartill tillstånd lämnats enligt Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse av den 19 juli 1935.

Dessa 53 tuberkulosvårdplatser ämnar landstinget ersätta på så sätt, att 16 vårdplatser beredas vid om- och tillbyggnaden av Skellefteå lasarett, 48 platser anordnas vid centralsanatoriet i Hällnäs genom inbyggnad av fem öppna altaner, vari beredas 25 nya platser, varjämte uppföres en ny sjukvårdspaviljong beräknad för 36 sängar. Vid centralsanatoriet skall desslikes viss omändring av den därstädes befintliga barnavdelningen företagas, varigenom densamma fyller kravet på en från anstalten i övrigt avskild avdelning. För att så skall kunna ske måste dock tvenne sjuksalar om tillsammans 13 platser tagas i användning till skolsal och andra erforderliga utrymmen. Härigenom utvinnes vid centralsanatoriet inalles 48 nya platser, vilka, med de 16 platserna vid Skellefteå lasarett, ökar nuvarande tillgången på tuberkulosplatser med 11.

Kostnaderna för de 16 platserna vid Skellefteå lasarett beräknas komma att väsentligt överstiga 80 000 kronor.

Kostnaderna för om- och tillbyggnad vid centralsanatoriet ha beräknats till kronor 185 000.

Det synes oss angeläget påpeka de stora utgifter landstinget tidigare haft vid ordnandet av tuberkulosvården inom länet. Så ha de förutvarande kostnaderna för Hällnäs sanatorium uppgått till följande belopp:

Byggnadskostnad	kronor 2 623 388: 90
Utrustning	» 147 891: 41
	<hr/> kronor 2 771 280: 31

Häriifrån avgår erhållet statsbidrag:

208 platser à 2 000	kronor 416 000: —	
50 » à 3 000	» 150 000: —	» 566 000: —
	<hr/>	

Landstingets egen kostnad kronor 2 205 280: 31

Sanatoriet är avsynat för 258 (fullvuxna) platser, vadan landstingets kostnad per vårdplats uppgått till 8 547 kronor.

Medicinalstyrelsen har medgivit, att för tid efter år 1931 en av vårdavdelningarna för fullvuxna för 39 platser finge beläggas med 53 barn, varigenom 14 nya vårdplatser erhållits så att hela antalet vårdplatser nu uppgår till 272. Till dessa sistnämnda 14 platser har ej något statsbidrag utgått.

I Kungl. Maj:ts nådiga brev av den 8 juni 1928 tillerkändes landstinget ett bidrag av 4 000 kronor per vårdplats till uppförande vid Hällnäs sanatorium av en barnavdelning om högst 60 vårdplatser. Landstinget har dock icke tidigare sett sig i stånd kunna förverkliga det närda önskemålet om förbättrande av vårdmöjligheterna för tuberkulösa barn, intagna vid Hällnäs sanatorium. Ehuru den nu vidtagna anordningen ej till fullo fyller de krav, som i Kungl. Maj:ts beslut av den 8 juni 1928 avsågs, har dock landstinget genom det nu fattade beslutet sökt finna en ur ekonomisk synpunkt möjlig utväg att vinna en bättre vård.

Enligt de utredningar, som från medicinskt håll verkställts, synes tuberkulosdödligheten fortfarande vara störst i de tre nordligaste länen.

Den procentuella minskningen under perioderna 1911—1915 och 1926—1930 uppgives enligt statens sjukvårdskommitté vara

för Norrbottens län	18,8 %
för Västerbottens län	17,4 %
för Jämtlands län	20,5 %
för hela riket	32,5 %

Tuberkulosdödligheten pr 1 000 innevånare under femårsperioden 1926—1930 var enligt statens sjukvårdskommitté för Västerbottens län 48 % över rikets medeltal. Endast Norrbottens län redovisar ett högre procenttal.

Statsmakterna ha också behjärtat de svårigheter respektive landsting haft vid bekämpandet av tuberkulosen och lämnat förhöjda bidrag vid uppförandet av anstalter för tuberkulösa personer. Så erhöll Västerbottens läns lands-

ting enligt Kungl. Maj:ts nådiga brev av den 8 juni 1928 och 12 april 1929 förhöjt statsbidrag vid tillbyggnad av 50 nya platser vid Hällnäs sanatorium.

Den nu beslutade tillbyggnaden vid Hällnäs sanatorium synes komma att draga en kostnad av cirka 3 850 kronor per tillkommen vårdplats. Då enligt av riksdagen antagna bestämmelser landstinget äger rätt uppbära statsbidrag ej överstigande 50 % av byggnadskostnaderna, skulle det belopp, som är att påräkna för Hällnäs sanatorium, ej komma att belöpa sig till mera än cirka 1 925 kronor per vårdplats.

Med hänsyn till de stora utgifter landstinget alltfört får vidkännas för bekämpandet av den sjukdom det här är fråga om våga vi hysa den förhoppningen, att riksdagen, liksom tidigare, lämnar ett förhöjt statsbidrag av 3 000 kronor per vårdplats för de av landstinget beslutade 16 platserna vid Skellefteå lasarett och 48 platserna vid Hällnäs sanatorium eller tillsammans kronor 192 000.

Vi tillåta oss anföra vad statens sjukvårdskommitté i sitt betänkande anför beträffande byggnadsbidrag till tuberkulosanstalter:

»Vid avvägande av föreslagna maximibelopp för statsbidrag till tuberkulosanstalter har kommittén närmast tagit sikte på förhållandena inom riket i stort sett. Emellertid har lungtuberkulosen inom vissa av landets sjukvårdsområden, särskilt de norrländska, erhållit en osedvanligt stor utbredning och därmed för dessa områden framkallat ett i förhållande till riket i övrigt oproportionerligt stort behov av vårdplatser för lungtuberkulösa. Nämda omständighet i förening med ifrågavarande områdets ofta svaga ekonomi har föranlett riksdagen att för vissa tuberkulosanstalter i de tre nordligaste länen, där platsbehovet varit mest trängande, bevilja ett avsevärt förhöjt byggnadsbidrag. Så har bland annat för ett stort antal A-platser i såväl Norrbottens som Jämtlands län medgivits byggnadsbidrag med ända upp till 5 000 kronor per plats samt för visst antal B-platser i Västerbottens län ett till 2 500 kronor förhöjt byggnadsbidrag per plats, i sistnämnda fall dock begränsat till högst hälften av byggnadskostnaden.

Kommittén finner för sin del ett förhöjt byggnadsbidrag till områden med särskilt stark tuberkulosfrekvens icke vara mer än billigt med hänsyn till dessa områdets proportionsvis större kostnader för tuberkulosens bekämpande. Härtill kommer, att områdena i fråga åtminstone för närvarande tillhöra de mest skattetyngda i riket och att det på den grund synes kommittén tveksamt huruvida ett fortsatt utbyggande av tuberkulosvården därstädes ens är möjligt utan förhöjning av statsbidraget. Kommittén vill därför förorda, att en dylik förhöjning i princip medgives.»

Kommittén förordar för de tre nordligaste länen att statsbidraget sättes till kronor 3 000 per vårdplats för nybyggnader.

Ritningarna till ifrågavarande om- och tillbyggnader hava tidigare underställts kungl. medicinalstyrelsen för dess granskning.

Med stöd av vad ovan anförts hemställa vi, att riksdagen måtte besluta

att för budgetåret 1936—1937 tilldela Västerbottens läns landsting ett byggnadsbidrag av 3 000 kronor per vårdplats eller tillhopa kronor 192 000 för de 64 tuberkulosplatser landstinget beslutat inrätta vid Skellefteå lasarett och Hällnäs sanatorium.

Stockholm den 20 januari 1936.

J. M. Bäckström.

Evert Jonsson.

Carl Lindmark.

N. Gabrielsson.

Karl Aug. Johanson.